

Kultur- og likestillingsdepartementet

Deres ref.: 63/25

Vår ref.: LR

Dato: 30.09.2025

## **Høringsinnspill fra Norges museumsforbund – Strategi for likestilling av mennesker med funksjonsnedsettelse**

Norges museumsforbund takker for anledningen til å komme med innspill til regjeringens revidering av *Strategi for likestilling av mennesker med funksjonsnedsettelse* fra 2018. Museumsforbundet representerer hele bredden av museer i Norge uavhengig av hvilken departementstilknytning de måtte ha eller om finansieringen kommer via Sametinget, fylkeskommuner, kommuner eller private midler. Ettersom gjeldende strategi ble utformet i 2018 støtter Museumsforbundet at det er behov for en revidering av denne. At deltakelse i kulturopplevelser og å være en del av et fellesskap, som museene og andre kulturinstitusjoner tilbyr, er viktig for befolkningens helse og velferd har blitt ytterligere dokumentert siden 2018. Dette er viktig når strategien skal revideres.

I forbindelse med høringen av NOU 2023:13 «På høy tid. Realisering av funksjonshindredes rettigheter» sendte vi i januar 2024 innspill på vegne av våre medlemmer. Flere av poengene våre fra denne høringen er fortsatt relevante. Vi vil særlig trekke frem punkt 4.1 *Universelle løsninger og spesielle tiltak* og punkt 4.4 *Fire innsatsområder; utdanning,*

*arbeid helse og omsorg og kultur og fritid* hvor vi særlig kommenterer på temaet kultur og fritid.

### **Universelle løsninger og spesielle tiltak**

Dersom regjeringen skal følge opp tiltaket med ambisjon om å senke tersklene for deltakelse i kultur og fritidsaktiviteter må det legges inn en ekstra innsats på flere områder. Blant disse er utfordringene mange museer har knyttet til å få til universell utforming av sine kulturhistoriske bygg. Det er behov for tettere samarbeid mellom forvaltningsnivåene med ansvar for ulike deler av bygningsvernet for å finne gode løsninger. Museumsforbundet mener at økt samarbeid mellom brukerorganisasjoner og museene vil gi god effekt på å finne egnede tiltak som gir økt bevissthet og bedre universell utforming. Dette vil kunne bidra til at museene med enkle, og noen ganger også rimelige grep, kan tilrettelegge for en formidling som tar hensyn til og forstår utfordringene mennesker med ulike funksjonsnedsettelse møter. Dette er avgjørende for at mennesker med funksjonsnedsettelse skal få samme mulighet som andre til å delta på arrangement og få tilgang til de samme oppleggene de fleste skolebarn får tilbud om i dag.

Flere av våre medlemmer, deriblant Døvemuseet ved Museene i Sør-Trøndelag, har arbeidet mye med tilgjengeliggjøring. De har også publisert en veileder for denne type arbeid. Se: Mellemsether, H. (2017) – «Bare gjør det! Hvordan gjøre museet mer tilgjengelig for alle.» Museene i Sør-Trøndelag, Trondheim og «Bare gjør det! – Norsk Døvemuseum.

Selv om enkeltmuseer har hatt oppmerksomhet om universell utforming i bred forstand, viser [Kartlegging av status og arbeidet med universell utforming i norske museer \(bufdir.no\)](#) at det er en god veg å gå før museene kan sies å sikre god tilgang til personer med nedsatt bevegelighet og andre funksjonsutfordringer. Man har fortsatt ikke tilstrekkelig med tilbud til funksjonshindrede selv om det er en økende bevissthet om behovet for å bedre dette og utvikle nye tilbud. Flere museer har allerede etablert samarbeid med relevante parter og gjør tiltak for å øke tilgjengeligheten for et bredere publikum. Rapporten er imidlertid et godt utgangspunkt for videre arbeid med kursing, bevisstgjøring og tilrettelegging fordi den peker på områder det er behov for mer kunnskap om i museene.

Museumsforbundet opplever at det er behov for mer ressurser for å få til mer. For at museene skal kunne bli mer tilgjengelige trengs det midler som gjør det mulig å realisere tiltakene som må til for å gi samme tilbud til alle. Det gjelder blant annet utvikling av spesialtilpassede undervisningsopplegg. Mange museer har ansvar for antikvariske bygg som kan være underlagt betydelige restriksjoner for inngrep som kan gjøre det krevende og kostbart å gi økt tilgjengelighet. I en sirkulærøkonomi og et gjenbruksperspektiv er fortsatt bruk av disse riktig, men det kan kreve tilbygg og tilrettelegging gjennom ombygging og kostbare spesialtiltak. Det kan også medføre at antikvariske myndigheter tillater større inngrep i autentiske bygninger for å gjøre dem mer tilgjengelige.

## **Fire innsatsområder; Kultur og fritid**

Museene er sentrale kunnskapsinstitusjoner og viktige møtepunkter og arenaer som inviterer til deltakelse i demokratiske prosesser. De kan bidra med kunnskapsdanning eller til å løfte aktuelle samfunnsdebatter knyttet til viktige spørsmål både lokalt, nasjonalt og transnasjonalt.

Mange museer har kompetanse om urfolk, nasjonale minoriteter og kulturelt mangfold og har arbeidet med kunnskapsbygging om deres historie samt materiell og immateriell kulturarv gjennom mange år. Denne kompetansen kan deles med andre samfunnsinstitusjoner som trenger den, som ansatte i helsevesen, skoler, lokal forvaltning og lignende.

Museene kan også bidra til fellesskap og gode tilbud gjennom sin formidling enten det dreier seg om ordinær formidling eller spesielle DKS-tiltak. Aspirantordningen som Kulturdirektoratet forvalter kan bidra til å øke mangfold blant ansatte. Økt samarbeid med brukerorganisasjoner og utforming av kurstilbud sammen med Kulturdirektoratet, eller andre relevante partnere, kan bidra til å øke bevissthet om hvordan man kan tenke smartere og med enkle midler tilrettelegg for mer tilgjengelighet når man arbeider med utforming av utstillinger og formidlingstiltak. Her kan det være mye å bli inspirert av og lære av andre institusjoner, så nettverksbygging og delingsarenaer for erfaringer kan være noe man kan utvikle for å bidra til økt nytenkning i flere deler av kulturlivet.

Med vennlig hilsen

Ole Aastad Bråten  
styreleder

Liv Ramskjær  
generalsekretær

**Dette dokumentet er elektronisk godkjent og oversendes uten signatur.**